

Margó néni

„Amikor a bölcs a holdra mutat, a balga csak az ujját látja” – írta egyszer boszszankodva egy tudós szerzetes. Ez a gondolat juthat eszünkbe, amikor azt látjuk, hogy hajdani iskolai élmények, esetleges jelenkori tapasztalatok bárkit feljogosítanak arra, hogy véleményét alkosson az iskolai nevelésről, oktatásról. E lap hasábjain is megjelennek iskolai munkát értékelő, az elmúlt diákévekre emlékező írások, olykor bölcsök, olykor balgák.

Több évtizedes közoktatásban szerzett tapasztalatom szerint a különböző iskolák – persze azon túl, hogy az alapértékeket, az általános erkölcsi normákat közvetítik – valamilyen egyéni szellemen, valamilyen tudatos elképzelés szerint végzik a munkájukat. A családok is különbözőek. Az a jó, ha találkozik az iskola és a család nevelésről vallott elképzelése, és ezért szerencsés, hogy sokszínűek az iskolák nevelési elvei.

Intézményünk, az újpesti Angol Tagozatos Általános Iskola, a „Fóti úti sulí” 1961-ben nyitotta meg kapuját. A közelgő évforduló lehetőséget ad arra, hogy áttekintsük a mögöttünk hagyott időszakot, hogy számba vegyünk, mire építhetünk. A szerves fejlődés, az eltelt évtizedek tapasztalatai, a pedagógia tudományosan bizonyított legfrissebb tételei, vagy az oktatáspolitikai hektikus váltakozása, a divatos, de a gyakorlatban nem minden esetben bizonyított pedagógiai irányzatok befolyásolják-e jobban a munkánkat? Az indulás óta eltelt időszak több mint egy emberöltő, a visszatekintés nem nyúlhat ilyen messzire. E rövid írás is csak arra ad lehetőséget, hogy érzektessem, milyen mélyen meghatározza egy intézmény fejlődését egy egy karakteres pedagógus.

Hagyományaink egy részét a hetvenes évekből eredeztetjük, hiszen 1971-ben indult az angoloktatás. A Fóti úton harmadiktól emelt szinten kezdték el tanítani ezt az idegen nyelvet. Ma is ez az iskola specialitása, ez az egyik „vonzereje”. Igyekezünk az eltelt évek alatt a korszerű nyelvoktatás elvei szerint dolgozni. Most például az emelt óraszámú nyelvoktatás átgondolásával térünk át sávos rendszerre. Fontos a korszerűség, de természetesen legfontosabb az eredményesség.

Az iskola mai arculata a 80-as években alapozódott meg. Ekkor lett az iskola igazgatója dr. Katona Józsefné, vagy, ahogy tanítványai ismerik, Margó néni. Abban az iskolában kezdett el 1982-ben vezetőként dolgozni, ahová 1962-ben tanítóként érkezett. Többéves szakfelügyelői tapasztalattal, a Tanító módszer-

tani folyóirat szerkesztőjeként meg-alapozott szakmai háttér birtokában vehette át Bíró József igazgató úrtól az intézményvezetést. Segítette a munkáját, hogy kialakult, világos pedagógiai értékekkel rendelkező intézmény élére került, ahol az iskola érték- és szokásrendjét maga is sok évig alakította. Akkoriban persze még nem fogalmazták meg az intézmény minőségirányítási programját, de visszatekintve kitűnik, hogy a szervezeti kultúra – sokszor le sem írt – részeként a célok pontosan meg voltak határozva.

Intézményvezetőként mindig a legújabb módszerek között kereste a legeredményesebb eljárásokat. Kiváló érzékkel ki tudta szűrni azokat a divatos pedagógiai irányzatokat, amelyek nem feleltek meg a gyerekek életkori sajátosságainak, vagy elmentmondtak az addigi tapasztalatoknak. Határozottan elutasította például az akkoriban hangoztatott divatos nézeteket, hogy a gyerekeknek elsőben karácsonyra meg kell tanulniuk olvasni, vagy, hogy másodikban nem kell „bevágni” a szorzótáblát. Az olvasástanítási módszereket ismerve a hagyományos, a magyar nyelv sajátosságainak leginkább megfelelő hangoztató-elemző-összetevő módszert tartotta alkalmasnak abban az időben, amikor az iskolaválasztást a szülők körében az határozta meg, hogy melyik iskola követi a legújabb kísérleti eljárást. Mennyire igaza volt! Munkáját szinte minden területen az előbb leírt példa jellemezte; a hagyományokra építve, a bevált metodikát megtartva, de az eredményesnek ítélt újításokat folyamatosan alkalmazva fejlesztette intézményünket.

Például a kerületben elsőként nálunk indultak erdei iskolák, akkor még nem volt ez nagy divat. *Perbai Géza* tanár úr – aki iskolánk alapító tagja volt, s negyven évig végezte munkáját intézményünkben – lelkes szervezésében volt, hogy az egész felső tagozat az iskola falain kívül töltött el egy hetet. Azóta is hagyomány, hogy felsőben évente – ha a szülők vállalják a költségeket – egy hétre erdei iskolában nyílik lehetőség a természet alaposabb megismerésére, megszerettetésére. A közösség formálására és a tanár-diák viszony mélyítésére is alkalmas az együtt töltött néhány nap.

A két éve a modern pedagógia nagy vívmányaként bevezetett nem szakrendszerű oktatás iskolánkban lényegében már a nyolcvanas években elkezdődött. No, nem fogalmi szinten, hanem tartalmában. Azokat a gyerekeket, akik felső tagozaton fejlesztésre szorultak anyanyelvből, szövegértésből, Margó néni elkérte a szakórákról, ő maga alakította az anyanyelvi kompetenciájukat. Persze, akkor még nem ismertük ezt a fogalmat.

Ma is alkalmazzuk a tantárgyi napok rendszerét. A tantárgyi napokon a gyerekek nem órakeretben, hanem legtöbbször iskolán kívül oldott légkörben különféle – műveltséget alapozó – témával foglalkoznak. A hagyomány a nyolcvanas években alakult ki.

A modern oktatás egyik újdonsága a projektpedagógia. Természetesen ez sem új találmány. Bár nem nevezték projektnek a „Szép hazánkat járva” és a „Nem térkép e táj” programokat, de a projektoktatás minden ismérével bírtak.

Margó néni az iskolában járva-elve, időnként megállított egy-egy feladatot. Kikérdezte tőlük a Himnuszot vagy a Szózatot. Aki nem tudta hibátlanul, annak pótolnia kellett. Úgy gondolta, minden magyar diáknak meg kell ismernie ezeket a nemzeti jelképeket.

Vele együtt valljuk ma is, hogy az eredményes munka feltétele az, hogy rend legyen körülöttünk. A kreativitásnak nem a kaotikus állapotokban, a kihívó öltözködésben, a kiérlelt iskolai rendszer hiányában kell jelen lennie, hanem a nevelésben, a tanulásban.

Margó néni

folytatás a 11. oldalról

A differenciált óraszervezés, a kooperatív tanítási módszerek alkalmazása, a tanulási-tanítási folyamatok modern léthez történő igazítása ad igazán szabadságot a gyerekeknek ahhoz, hogy korlátok nélkül bontakoztathassák ki tehetségüket. Az iskola kiszámítható rendje pedig a gyerekek jellemfejlődésére jó hatással van.

Közel húsz év telt el azóta, hogy Margó néni már nem irányítja a Fóti úti iskolát, de a 40 fős tantestületben

velem együtt ma is legalább tízen vallják, hogy a pedagógusi kiteljesedésükre is nagy hatással volt. Nemcsak jó tanácsokkal, ösztönző feladatokkal, biztató szavakkal, olykor természetesen kritikával látott el bennünket, hanem személyes igényessége, elhivatottsága, gyermekszeretete is példa volt előttünk. Azt éreztük, amit a tanítványai: figyel ránk és fontos neki, hogy boldoguljunk.

A sor hosszan folytatható. De talán ez a néhány kiragadott példa bizonyítja, hogy a mai arculatunkra, kialakult nevelési-oktatási elképzelésünkre nagy hatással volt a munkássága.

Természetesen az iskola eredményessége nem csak egy emberen múlik, de az irányok kijelölésében, a közösen elfogadott célok megvalósításában, a folyamatok következetes végig vitelében a vezető szerepe meghatározó.

Nem állítom, hogy a miénk a legjobb iskola, hiszen sokan inkább más szemléletű intézményt keresnek gyermeküknek. Mi a magunk módján dolgozunk: építünk a hagyományokra, fogékonyak vagyunk az új dolgokra. Hogy munkánkat eredményesen végezzük-e, azt a volt tanítványok nagy többsége, illetve az iskola jelenlegi keresettsége igazolja.

Készülődünk az évforduló megünneplésére. Kicsit restelljük, hogy keveset kerestük azokat, akikkel nemrég még együtt dolgoztunk. Várjuk Margó nénit, az alapító tagokat, Perbai Géza bácsit, Stefi nénit, Györek Erzsit nénit, a régi kollégákat, akik még közöttünk vannak. S természetesen abban is bízom, hogy a jelen írást olvasva, sok régi tanítványunk keresi majd velük és velünk a kapcsolatot.

Az újpesti Angol Tagozatos Általános Iskola egy év múlva ötvenéves lesz. Mi pedig talán kicsit bölcsebbek.

– MEZŐ JÁNOS
iskolaigazgató